

Pöytäkirjat, viranhaltijapäätökset ja lausunnot

101/81/812/2013, 100/81/812/2013, 87/8/2013, 154/81/812/2013, 148/81/812/2013,
139/81/812/2013, 141/81/813/2013, 137/81/812/2013,
147/81/812/2013, 138/81/812/2013, 38/81/812/2013,
152/81/812/2013, 179/81/813/2013, 15/81/2013

MH § 66

Kainuun liitossa on valmistunut seuraavat:

Kokouspöytäkirjat:

-

Viranhaltijapäätökset:

Henkilöstön vuosilomaa-, sairautta-, työaikavapaata-, virkavapaata-, palkkausta-, virkamatkaa- ja henkilöstökoulutuksia koskevat päätökset ajalla 7.3. - 8.4.2013:

va. maakuntajohtaja Pentti Malinen §:t 11-31
suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen §:t 20-29, 1-4
hallintopäällikkö Harri Turkulainen §:t 2-4
kehittämisojohtaja Jorma Teittinen §:t 6-10

Muut kuin em. päätökset:

Va. maakuntajohtaja Pentti Malinen:

- § 2 Hankintapäätös: Kainuun liiton työterveyshuollon palvelut

vs. maakuntajohtaja Hannu Heikkinen:

- § 3 Hankintapäätös: Kainuun venäläismatkailun osaamistarpeet tulevaisuudessa -selvityshankkeeseen osallistuminen

Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen:

Henkilöstöpäätökset:

- § 24 Työsopimuksen jatkaminen 1.-30.4.2013 (Tarja Laatikainen)
- § 25 Työsopimuksen päättymisen 11.3.2013 (Jeremias Heikkilä)
- § 27 Työsopimus Biokos-hanke (Sanna Nikola-Määttä)

Hallintopäällikkö Harri Turkulainen:

- § 1 Muu päätös: Kainuun Urheilugaalan (Kainuun Liikunta ry) palkintohankintoihin osallistuminen

Lausunnot:

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 22.2.2013 antaneet Ympäristöministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO POHJAVESIEN SUOJELUUN LIITTYVÄN SÄÄNTELYN KEHITTÄMISTÄ VALMISTELEVAN YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETTAMAN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

Ympäristöministeriö on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa pohjavesien suojeluun liittyvän sääntelyn kehittämistä valmistelevan ympäristöministeriön asettaman työryhmän raportista.

Ympäristöministeriö on asettanut (YM027:00/2011) työryhmän, jonka tavoitteena oli selvittää pohjavesialueiden kartoitukseen, luokitukseen ja käyttöön sekä pohjavesien suojelusuunnitelmiin liittyvät lainsäädännölliset ja menettelylliset kehittämistarpeet, ja tehdä ehdotuksia kehittämisvaihtoehtoiksi pohjavesien suojelun tehostamiseksi ja eri toimijoiden oikeusturvan parantamiseksi. Työryhmän työ perustui eduskunnan uuden vesilain yhteydessä antamaan lausumaan.

Työryhmä on tarkastellut eri sääntelyvaihtoehtoja erityisesti siitä näkökulmasta, miten ne vaikuttavat pohjavesien suojelun tasoon ja toisaalta eri toimijoiden oikeusturvaan. Pohjavesien suojelun tason kannalta nykytilan eräänä kehittämistä vaativana puutteena on todettu myös olevan pohjavesistä riippuvaisten maa- ja pintavesiekosysteemien huomioon ottaminen pohjavesialueiden rajaamisessa ja luokittelussa. Toimijoiden oikeusturvan kannalta keskeiset kehittämistarpeet liittyvät puolestaan mahdollisuuksiin osallistua ja vaikuttaa pohjavesialueiden rajausta ja luokittelua sekä pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laatimista koskeviin menettelyihin.

Työryhmä esittää, että pohjavesialueiden rajaamisesta ja niiden luokittelusta säädettäisiin vesienhoitolaissa. Pohjavesialueiden luokittelu käsittäisi nykyisen I ja II luokan mukaiset alueet. Nykyisten I ja II luokan mukaisiin uusiin 1 ja 2 luokkiin voitaisiin yhdistää vesienhoitolainsäädännön edellyttämällä tavoin ne vesimuodostumat, joista pintavesi- tai maa-ekosysteemit ovat suoraan riippuvaisia. Nykyisestä III-luokasta voitaisiin luopua kokonaan, mutta 1 ja 2 luokkiin kuulumattomat ekosysteemien kannalta tärkeät pohjavesialueet muodostaisivat uuden E-luokan. Vesienhoitolaissa säädettäisiin erikseen pohjavesialueiden rajaamisessa ja luokittelussa noudatettavasta menettelystä. Pohjavesialueiden rajauksiin ja luokkiin olisi mahdollista tehdä muutoksia hydrogeologisen tutkimustiedon pohjalta joustavasti. Lisäksi säädettäisiin pohjavesialueiden kartoitukseen ja luokitukseen liittyvistä osallistumismenettelyistä ja mahdollisista kuulemisista.

Suojelusuunnitelman merkityksestä, sisältövaatimuksista ja laatimismenettelystä mukaan lukien kuuleminen säädettäisiin vesienhoitolaissa. Suojelusuunnitelmia laadittaisiin tarve- ja riskiperusteisesti kuten nykyisinkin, ja kunta päättäisi suojelusuunnitelman laatimisesta tapauskohtaisesti. Suunnitelmien laatimisen tueksi annettaisiin uudet ympäristöministeriön ohjeet.

Suojelusuunnitelmilli ei olisi sellaisenaan itsenäisiä oikeusvaikutuksia. Suunnitelmien toimenpidesuosituksset toteutettaisiin alueiden käytön suunnittelussa ja viranomaisvalvonnassa sekä käsiteltäessä lupahakemuksia ja ilmoituksia, joita toiminnanharjoittajat tekevät mm. ympäristö-, vesi-, maa-aines-, terveydensuojelu- ja kemikaalilainsäädännön perus-

teella. Suojelusuunnitelma palvelisi myös vesienhoitolainsäädännön mukaista pohjavesialueiden ominaispiirteiden lisätarkastelua. Vesilain mukainen suoja-aluesäätely säilyisi nykyisellään.

Työryhmän raportti

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan, että pohjavesien suojeluun liittyvän sääntelyn kehittäminen on tarpeen muun muassa toimijoiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä oikeusturvan parantamiseksi.

Työryhmän esitys pohjavesien suojeluun liittyvän sääntelyn kehittämiseksi on oikean-suuntainen. Suojelusuunnitelmien laatiminen nykykäytännön mukaisesti kuntien päätöksellä tarve- ja riskiperusteisesti on taroituksenmukaista.

Työryhmän esityksen mukaan nykyiset I ja II luokan pohjavesialueet muodostaisivat uudet 1- ja 2-luokat. Niihin kuulumattomat ekosysteemien kannalta tärkeät pohjavesialueet muodostaisivat uuden E-luokan, jossa suojelun perusteena olisi luonnonsuojelulliset tarpeet. Mikäli ympäristönsuojelulaissa säädetty pilaamiskielto ei riitä turvaamaan luonnonsuojelullisia tavoitteita ja on tarve lisätä uusi E-luokka pohjavesien suojeluun liittyvään sääntelyyn, valtiolla tulisi olla vastuu niiden muodostamisessa ja niitä koskevan suojelun toteuttamisessa. Lisäksi uutta E-luokkaa koskevat tarkat luokitteluperusteet, tarvittavat selvitykset sekä toimijoiden oikeusturvan kannalta tärkeät osallistumismahdollisuudet ja korvausperiaatteet tulee selvittää ja ottaa huomioon sääntelyn kehittämisessä.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa työryhmän raportista."

2) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 6.3.2012 antaneet Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 4. vaiheen käynnistämisestä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Pohjois-Karjalan maakuntahallitus päätti 17.12.2012 käynnistää maakuntakaavan 4.vaiheen laatimisen. Maakuntakaava käsittää maakuntakaavojen 1. ja 2. vaiheiden tarkistuksen pääasiassa Joensuun ja Outokummun kaupunkien ja Kontiolahden, Liperin ja Polvijärven kuntien alueilla sekä vähittäiskaupan suuryksiköiden tarkistuksen koko maakunnan alueella. Vähittäiskaupan suuryksiköiden osalta tarkastellaan erityisesti seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alarajaa sekä niiden sijoittumista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma luonnos

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu selkeästi esille Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 4. vaiheen laatimisen lähtökohdat ja keskeiset periaatteet sekä aiotut osallistumismenettelyt ja kaavan vaikutusten arvioinnin toteuttaminen kaavaprosessin aikana.

Kainuun hallintokokeilusta säädetyn lain perusteella Kainuun maakunta-kuntayhtymä hoiti maakunnan liiton tehtäviä vuoden 2012 loppuun saakka. Hallintokokeilun päätyttyä uusi Kainuun liitto aloitti maakunnan liitoille kuuluvissa tehtävissä 1.1.2013. Kainuun liitto esittää Osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteeseen 1. kootun maakuntakaavan osallisten listan päivittämistä Kainuun liiton osalta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa luonnoksesta."

3) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 6.3.2013 antaneet Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheen ehdotuksesta.

Maakuntakaavan 3. vaiheessa käsitellään uusina maankäyttömuotoina kalliokiviainesten ottoalueita, arvokkaita kallioalueita, teollisuusmineraalien ja malmien esiintymisalueita, sotahistoriallisia kohteita, tuulivoima-alueita, monitoimikeskusalue sekä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen harjoitus- ja ampuma-alueiden suoja-alueita. Tarkistuksina maakuntakaavan 1. ja 2. vaiheisiin käsitellään soran- ja rakennuskivien ottoalueita, rakennetun kulttuuriympäristön alueita, arvokkaita maisema-alueita, kiinteitä muinaisjäännöksiä, matkailualueita ja -kohteita, ohjeellisia ulkoilu- vesiretkeily- ja moottorikelkkailureittejä, kaivosalueita, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen varasto-, harjoitus- ja ampuma-alueita ja niihin liittyvät melualueita, rautatiealueita/lomantsin rata, luonnonsuojelualueita sekä erityistoimintojen alueita. Maakuntakaavaehdotus koskee koko Pohjois-Karjalan maakunnan aluetta.

Maakuntakaavan 3. vaiheen ehdotus

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan, että Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheen ehdotus on asiantuntevasti laadittu ja kaavaselostus on selkeä erilaisine liitekarttoineen.

Kainuun maakuntakunta -kuntayhtymän Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheen luonnoksesta 27.9.2012 annetussa lausunnossa esitetyt asiat on pääosin otettu huomioon ehdotuksessa. Kaavaehdotuksessa osoitetut muutokset ulkoilu- ja moottorikelkkailun runkoreitistöön aiheuttavat edelleen jonkin verran yhteensovittamistarpeita maakuntien rajalla. Kainuun osalta runkoreitistöt ja niiden kehittämistarpeet tulevat arvioitaviksi Kainuun maakuntakaavan tarkistuksen yhteydessä.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ehdotuksesta."

4) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 11.3.2013 antaneet Kajaanin kaupungille seuraavan sisältöisen lausunnon koskien lausuntopyyntöä Kajaanin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnosta:

LAUSUNTO KAJAANIN SEUDUN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNI-

TELMAN LUONNOKSESTA

Kajaanin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu laajassa vuorovaikutuksessa ja eri tahojen tiiviinä yhteistyönä. Työtä on ohjannut kuntien, valtion ja eri liikennemuotojen edustajista koostuva ohjausryhmä ja suppeampi projektiryhmä.

Suunnitelmassa on nykytila-analyysin ja muiden lähtökohtien perusteella määritelty Kajaanin seudun liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet, painopisteet ja toimenpiteet.

Kajaanin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman toteutuksen käynnistämiseksi laaditaan aiesopimus. Siinä liikennejärjestelmän hoidosta, ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavat tahot sitoutuvat yhdessä laaditun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja sitä toteuttavien toimenpiteiden edistämiseen, kukin taho toimivaltansa ja käytettävissä olevien resurssiensa puitteissa.

Kajaanin kaupunki on pyytänyt raporttiluonnoksesta lausunnon mm. Kainuun liitolta.

Liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet raporttiluonnoksessa

Kajaanin seudun liikennejärjestelmän kehittämisen lähtökohdan muodostavat sujuvat matkat ja toimiva logistiikka. Liikennejärjestelmän kehittämistä suuntaavat valtakunnallisten ja maakunnallisten linjausten kautta yhteiskunnan asettamat reunaehdot, kuten turvallisuus, ympäristö, alueiden elinvoima, tasapuolisuus ja taloudellisuus.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteisiin.

Liikennejärjestelmän kehittämisen strategiset painotukset raporttiluonnoksessa

Suunnitelmassa liikennejärjestelmän kehittämisen painopistealueet ovat Kajaanin keskustan kehittäminen vetovoimaisena ympäristönä, Kajaanin seudun saavutettavuuden parantaminen ja tieliikenneturvallisuuden selkeä parantaminen.

Kainuun liiton näkemyksen mukaan suunnitelman strategiset painopistealueet ovat liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta merkittävimpiä ja oikeita valintoja.

Huomiona kohtaan 6.3.2 Radat todetaan, että Kainuun näkökulmasta ratayhteyden Kajaani-Kuopio-Kouvola kehittäminen on erittäin tärkeää. Kuitenkin radanpidon rajalisten resurssien vuoksi nykyisin kehitetään olemassa olevia ratayhteyksiä. Mikäli suunnitelmassa mainittu Mikkelä-Lahti oikoratayhteys toteutuisi sillä tulisi olemaan Kainuun ja Kajaanin seudun saavutettavuuden parantumiselle huomattava merkitys. Kyseessä on kuitenkin sellainen rahanke, jonka toteutuminen on pitkälläkin aikavälillä epävarmaa.

Liikennejärjestelmän kehittämisen toimenpideohjelma raporttiluonnoksessa

Suunnitelmassa esitetään liikennejärjestelmän kannalta merkittävimmät

toimenpiteet kiireellisyysluokittain, niiden edistämisvastuut sekä mahdollisesti käytettävissä olevat kustannusarviot. Toimenpiteet on ryhmitelty toteuttamisajankohdan mukaan kolmeen kiireellisyysluokkaan.

Toimenpideohjelman käsittely suunnitelmassa on tarkoituksenmukainen sekä havainnollinen ja sitä voidaan käyttää mm. eri hankkeiden edunajamisessa.

Toimenpideohjelman kohtien Joukkoliikenne ja Logistiikka edistämisvastuiden määrittely edellyttää vielä täydentämistä ja tarkistamista.

Suunnitelman kohtaa 9. Jatkuva liikennejärjestelmätyö ja seuranta, viimeinen kappale, esitetään tarkistettavaksi seuraavalla tavalla: "Seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä toimii Kajaanin seudun liikennejärjestelmäkokonaisuutta koordinoivana tahona." Kainuun liiton näkemyksen mukaan esimerkiksi seudun liikenneturvallisuustyötä ohjaavat Kainuun alueen maakunnallinen liikenneturvallisuustyöryhmä sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueellinen liikenneturvallisuusryhmä tarkoituksenmukaisella tavalla."

5) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 11.3.2013 antaneet Suomussalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon koskien lausuntopyyntöä Piispajärven ranta-asemakaavan kaavaluonnosta:

"LAUSUNTO PIISPAJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA

Kaavoitustyön tarkoituksena on laatia Piispajärven, Runttijärven, Iso ja Pieni Antinjärven ja Hoikka-nimisen lammen alueelle tavanomainen omarantainen väljä ranta-asemakaava.

Laadittavana olevalla ranta-asemakaavalla muodostuvat korttelit 1–27 sekä niihin liittyvät maa- ja metsätalousalueet.

Asemakaavaluonnos on yleisesti nähtävillä 7.3.–22.3.2013 välisen ajan. Suomussalmen tekninen lautakunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa asemakaavaluonnoksesta ennen nähtävillä oloajan päättymistä.

Ranta-asemakaavaluonnos

Kaavaselostuksen kohdassa 3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset on esitetty suunnittelualueita koskevat Kainuun maakuntakaavan merkinnät ja määräyksen asianmukaisella tavalla. Sen sijaan kaavaselostuksen kohdassa 4.4.1 Lähtökohtatavoitteet ja selostuksen liitteenä olevan Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdassa Suunnittelun lähtökohdat, tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat (s. 42) Kainuun maakuntakaavan merkinnät ja määräykset on esitetty virheellisesti. Kainuun liitto esittää luonnoksen täydentämistä Kainuun maakuntakaavaa koskevien virheellisten mainintojen osalta siten, että niissä todetaan maakuntakaavan M aluumerkintä ja rantojen käyttöä koskeva yleismääräys.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ranta-asemakaavaluonnok-

sesta."

6) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 11.3.2013 antaneet Suomussalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon koskien lausuntopyyntöä Naamankajärven ranta-asemakaavan kaavaluonnosta:

"LAUSUNTO NAAMANKAJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA

Kaavoitustyön tarkoituksena on laatia Naamankajärven, Polvijärven, Pieni Polvijärven, Mylly-Rääkyn ja Matala-Rääkyn alueelle tavanomainen omarantainen ranta-asemakaava.

Laadittavana olevalla ranta-asemakaavalla muodostuvat korttelit 1–15 sekä niihin liittyvät maa- ja metsätalousalueet.

Asemakaavaluonnos on yleisesti nähtävillä 5.3.–20.3.2013 välisen ajan. Suomussalmen tekninen lautakunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa asemakaavaluonnoksesta ennen nähtävillä oloajan päättymistä.

Ranta-asemakaavaluonnos

Kaavaselostuksen kohdassa 4.4.1 Lähtökohtatavoitteet maakuntakaavaa koskeva lause esitetään tarkistettavaksi muotoon "Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa ranta-asemakaavan alue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M)".

Kaavaselostuksen liitteenä olevan kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdassa Suunnittelun lähtökohdat, tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat oleva virheellinen maininta maakuntakaavan kaavavaurauksista esitetään muutettavaksi muotoon: "Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa ranta-asemakaavan alue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kainuun 1. vaihemaakuntakaava ei koske ranta-asemakaavan aluetta".

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ranta-asemakaavaluonnoksesta."

7) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 12.3.2013 antaneet Paltamon kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PALTAMON PUJONIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN OSITTAISEN MUUTOKSEN JA LAAJENNUKSEN KAAVAEHDOTUKSESTA ANTINLAHDEN ALUEELLA

Paltamon kunnanhallitus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Pujonien ranta-asema-kaavan osittaisen muutoksen ja laajennuksen kaavaehdotuksesta Oulujärven Antinlahden alueella. Kaavamutoksen tarkoituksena on yhtenäistää lomarakentamismahdollisuuksia rakennusoikeuden osalta, muuttaa vanhentuneita vesihuoltomääräyksiä ja tehdä muita vähäisiä muutoksia kaavaan.

Ranta-asemakaavaehdotus

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta."

8) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 13.3.2013 antaneet Kainuun ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon koskien lausuntopyyntöä Kainuun maakunnallisesta maisemaselvityksestä ja inventoitavista arvokkaiden maisema-alueista:

"LAUSUNTO KAINUUN MAAKUNNALLISESTA MAISEMASELVITYKSESTÄ JA INVENTOITAVISTA ARVOKKAISTA MAISEMA-ALUEISTA
Kainuun ELY-keskus on käynnistänyt arvokkaiden maisema-alueiden ja maisema-nähtävyyksien päivitysinventoinnin Kainuun alueella. Päivitysinventointi toteutetaan ympäristöministeriön ohjaamana koko maassa vuosien 2010–2014 aikana. Inventoinneissa keskitytään maaseudun kulttuurimaisemiin, erityisesti viljelymaisemiin ja muihin alkutuotannon synnyttämiin maisemiin. Keskeisiä kohteita ovat perinteisessä asussa säilyneet, elinvoimaiset, luonnoiltaan ja kulttuuriperinnöltään monipuoliset viljelymaisemakokonaisuudet kyliseen, luonnonalueineen ja historiallisine kohteineen. Myös maisemanähtävyyksiä selvitetään.

Inventointien tulosten perusteella koostetaan uusi ehdotus valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Ehdotuksen pohjalta on tarkoitus valmistella maisema-alueista uusi valtioneuvoston päätös, joka korvaa valtioneuvoston päätöksen vuodelta 1995. Kainuun maakunnallisesti arvokkaat alueet aikanaan sisällytetään mm. maakuntakaavaan ja huomioidaan muussa maankäytön suunnittelussa.

Työtä varten on perustettu asiantuntijoista koostuva Kainuun maakunnallinen maisema-alueiden arviointiryhmä. Maakunnallinen maisemaselvitys on luonnosvaiheessa ja tulee täydentymään maastokäyntien yhteydessä. Maastoinventoinnit valituissa kohteissa käynnistyvät kesäkuussa 2013. Kainuun osalta inventointityö valmistuu vuoden 2013 aikana.

Inventoinnin taustaksi on laadittu Kainuun maakunnallinen maisemaselvitys. Kainuun inventoitavien alueiden listalle on otettu nykyiset valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä maisemanähtävyydet (YM 1993) sekä rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventoinneissa vuonna 2009 poisjääneet alueet. Lisäksi tausta-aineistona inventoitavien alueiden valinnassa on käytetty eri kuntien kulttuuriympäristöohjelmia sekä eri tahoilta tähän mennessä saatuja ehdotuksia.

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liitolta 28.3.2013 mennessä lausuntoa maakunnallisesta maisemaselvityksestä ja näkemystä inventoitavista kohteista. Maisemaselvitys ja kohdelista ovat alustavia, joten molempiin voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä perusteltujen esitysten pohjalta.

Maakunnallinen maisemaselvitys

Laadittu maakunnallinen maisemaselvitysluonnos on hyvä ja selkeä kokonaisuus. Maisemaselvitystä voitaisiin vielä täydentää vielä eri puolilta Kainuuta selvitystyön yhteydessä hankittavilla valokuvilla. Täydennyksenä maisemaselvityksen kohtaan Muinaisjäännekohteet todetaan, että Kainuussa tunnetaan Suomussalmen Värikallion lisäksi toinen kalliomaalauskohteita, Sotkamon Halolankallio (muinaisjäännekohteen numero 1000007944). Kainuusta tunnetaan myös useita pyyntikuoppakohteita,

joista merkittävimmäksi voitaneen todeta Vaalan Askolankankaan kivi-kautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde (Kainuun maakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset, B:6, Kainuun maakunta -kuntayhtymä 2007).

Maisemamaakuntajaon tarkentaminen Kainuun ja Kuusamon vaaraan osalta on perusteltua. Kesällä 2013 tehtävät maastokäynnit tarkentavat aluekuvauksia ja mahdollisesti maisematyyppien rajoja. Tästä syystä ei ole ajankohtaista ottaa kantaa tarkennetun maisematyyppiin rajauksiin.

Inventoitavien kohteiden luettelo

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat. Maakunnallinen maisemaselvitys ja arvokkaiden maisema-alueiden inventoinnin tulokset voidaan ottaa huomioon voimassa olevan Kainuun maakuntakaava 2020:n tarkistamisen yhteydessä.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa inventoitavien kohteiden luetteloon."

9) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 13.3.2013 antaneet Hyrynsalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO HYRYNSALMEN MIKITÄNJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA

Hyrynsalmen kunnan ympäristölautakunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Mikitänjärven ranta-asemakaavan kaavaluonnoksesta. Kaavoitustyön tarkoituksena on laatia suunnittelualueelle tavanomainen omantainen ranta-asemakaava. Mikitänjärven itäosassa sijaitsevaan kaava-alueeseen kuuluu rantaviivaa noin 4,5 km ja alueen pinta-ala on noin 83 ha.

Ranta-asemakaavaluonnos

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavan luonnokseen."

10) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 13.3.2013 antaneet KimmoKaavalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO SOTKAMON SAUNANIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN KAAVAEHDOTUKSESTA

KimmoKaava on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa 27.1.1999 vahvistetun Saunaniemen ranta-asemakaavan muutoksen kaavaehdotuksesta. Ranta-asemakaavan muutoksen tarkoituksena on muuttaa kaavaa siten, että alueelle myönnetty poikkeusluvut huomioidaan, tutkitaan käyttötarkoituksen muutokset, lisätään rakennuspaikkojen rakennusoikeutta kunnan rakennusjärjestyksen ja rantayleiskaavojen käytännön mukaisesti ja tarkastetaan kaavamääräykset ajan tasalle.

Ranta-asemakaavan kolmelle loma-asuntojen rakentamispäikalle on Sotkamon kunnan toimesta myönnetty poikkeuslupa pysyvään asumiseen. Nämä rakennuspaikat on osoitettu muutettavassa ranta-asema-

kaavassa erillispientalojen rakennuspaikoiksi.

Ranta-asemakaavaehdotus

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavan ehdotukseen."

11) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ova 21.3.2013 antaneet Hyrynsalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO HYRYNSALMEN KALLIOJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAN OSITTAISEN MUUTOKSEN JA LAAJENNUKSEN KAAVALUONNOKSESTA

Hyrynsalmen kunnan ympäristölautakunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Kalliojärven ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen ja laajennuksen kaavaluonnoksesta. Kaavoitustyön tarkoituksena on muuttaa ranta-asemakaavaa siten, että yhteisranta-alueet matkailua palveleviin tarkoituksiin varatut korttelit muutetaan omaranta-alueiksi ja määrää vähennetään. Lisäksi rakennuspaikkakohtaista rakennusoikeutta suurennetaan ja kaavamääräykset saatetaan ajan tasalle.

Ranta-asemakaavaluonnos

Huomiona ranta-asemakaavan kaavaselostukseen todetaan, että kaavaselostuksessa mainitaan useassa eri yhteydessä kaava-alueen sijoittuminen Paljakan matkailukeskuksen läheisyyteen. Tässä yhteydessä tarkoitetaan kuitenkin kaava-alueen lähellä sijaitsevaa Hyrynsalmen Ukkohallan matkailukeskusta.

Ranta-asemakaavan alue sijaitsee Hyrynsalmen kuntakeskuksesta noin 12 kilometrin etäisyydellä. Ranta-asemakaavan luonnoksessa osoitetaan kortteleita sekä pysyvän asumisen että loma-asumisen mahdollistavaksi AP/RA -paikoiksi. Kortteleissa on yhteensä 6 rakennuspaikkaa.

Kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa esitetyt kaavan lähtökohtatavoitteet, työn aikana syntyneet tavoitteet, alustavat vaihtoehdot sekä ratkaisun valinta ja perusteet (kohdat 4.4.1, 4.4.2, 4.5.1 ja 4.5.2) jäävät kokonaisuutena epäselviksi. Olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen nähden erillistä pysyvää asumista osoittava kaavaratkaisu hajauttaa yhdyskuntarakennetta. Tässä tapauksessa yhdyskuntarakenteen hajautumisesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia lieventävät suunnittelualueen läheisyydessä olevat nykyinen asutus sekä tekniset verkostot. Pysyvään asumiseen tarkoitetuille kortteleille annettu kaavamääräys, joka velvoittaa kunnalliseen vesihuolto- ja viemäriverkostoon liittymistä, edesauttaa jo olemassa olevien teknisten verkostojen hyödyntämistä.

Kalliojärven itärannan RA -kortteleiden rakennuspaikoista on jo osa rakennettu muutoksen kohteena olevan ranta-asemakaavan mukaisesti. Laadittavana olevassa ranta-asemakaavassa itärannan RA -kortteleiden koko on pidetty ennallaan ja rakennusoikeus on nostettu 250 km²:iin lukuun ottamatta korttelin 22 rakennuspaikkaa. Rakennuspaikkojen rakennusoikeuden lisäys, loma-asumisen viihtyisyys ja rakennuspaikan rakennusten tarkoituksenmukainen sijoittelu saattavat edellyttää kaavaluonnoksessa esitettyä suurempaa tonttikokoa."

12) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 22.3.2013 antaneet Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PIIPARINMÄEN-LAMMASLAMMINKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Metsähallitus Laatumaa suunnittelee kolmen maakunnan Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Kainuun alueella sijaitsevalle Piiparinmäki-Lammaslamminkankaan alueelle tuulivoimapuistoa. Kainuussa tuulivoimapuisto sijoittuisi Kajaanin kaupungin alueelle.

Tuulivoimapuistoa suunnitellaan 85–127:lle noin 3 MW:n yksikkötehosi-
selle tuulivoimalaitokselle, joiden nimellisteho on yhteensä noin 255–381
MW ja vuosituotanto noin 765–1143 GWh valitusta vaihtoehdosta riip-
puen. YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta tuulivoimapuiston toteutta-
misvaihtoehtoa ja niin sanottua nollavaihtoehtoa, jossa puistoa ei toteu-
tettaisi. Toteuttamisvaihtoehdot eroavat rakennettavien tuulivoimaloiden
lukumäärän ja alueen koon osalta. Tarkasteltavat sähkönsiirron vaihto-
ehdot tarkentuvat suunnittelun edetessä.

YVA-menettelyn tarkoituksena on vähentää hankkeen haitallisia vaiku-
tuksia, edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja lisätä tietoa pää-
töksenteon tueksi. Arviointiohjelmassa määritellään muun muassa arvioi-
tavat toteuttamisvaihtoehdot, tarvittavat selvitykset ja kuinka arviointi tul-
laan toteuttamaan.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Suunniteltu Piiparinmäki-Lammaslamminkankaan tuulivoimapuistohanke
edistää Kainuun ilmastostrategian ja maakuntaohjelman tavoitteita, jois-
sa uusiutuvan ja paikallisen energian tuotantoa pyritään lisäämään Kai-
nuussa.

Kainuun liitto toteaa, että Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoi-
mapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on esitetty selkeästi
YVA-menettelyn eteneminen ja toteutettavat selvitykset.

Kainuun hallintokokeilusta säädetyin lain perusteella Kainuun maakunta-
kuntayhtymä hoiti maakunnan liiton tehtäviä vuoden 2012 loppuun saak-
ka. Hallintokokeilun päätyttyä uusi Kainuun liitto aloitti maakunnan liitoille
kuuluvissa tehtävissä 1.1.2013. Kainuun liitto esittää ympäristövaikutus-
ten arviointiohjelman kohdan 3.8.2 Kainuun maakuntaohjelma korjaamis-
ta Kainuun aluekehitysviranomaista koskevan maininnan osalta.

Kainuun maakuntakaavassa ei ole osoitettu tuulivoimatuotantoon sovel-
tuvia alueita. Kainuussa on toteutettu yhteistyössä viiden muun Itä- ja
Keski-Suomen maakunnan kanssa Sisä-Suomen tuulivoimaselvitys, jos-
sa on määritetty potentiaaliset tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet
maakuntakaavoituksen näkökulmasta. Lisäksi Kainuussa toteutetaan

vuonna 2013 Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys-selvitys, jossa tarkennetaan aikaisempia tuulivoimaa koskevia selvityksiä muun muassa teknistaloudellisten tarkastelujen osalta.

Keväällä 2013 käynnistyvän Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan laadinnan yhteydessä on tarkoitus käsitellä tuulivoiman tuotantoon soveltuvia alueita Sisä-Suomen tuulivoimaselvityksen ja sitä täydentävien selvitysten pohjalta. Suunniteltu Piiparinmäki-Lammaslamminkankaan alue kuuluu Sisä-Suomen tuulivoimaselvityksessä määriteltyihin potentiaalsiin tuulivoima-alueisiin Kainuussa.

Tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelman 4.1.2.2 Maakuntakaavat kohdassa luetellaan Kainuun maakuntakaavan yleismääräykset (s. 28). Kainuun liitto esittää kohdan täydentämistä Kainuun maakuntakaavan rantojen käyttöä koskevan yleismääräyksen osalta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta."

13) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 25.3.2013 antaneet FCG:lle seuraavan sisältöisen lausunnon koskien Kuhmon Jonkerin ranta-asemakaavan kaavaehdotusta:

"LAUSUNTO KUHMON JONKERIN RANTA-ASEMAKAAVAN KAAVA-EHDOTUKSESTA

Kaava-alue sijoittuu Kuhmon kaupungin Jonkerin kylän läheisyyteen. Suunnittelualue sijaitsee Jonkerin ranta-alueella. Kuhmon keskustaan kaava-alueelta on matkaa noin 40 km. Ranta-asemakaava koskee Jonkerin kylän kiinteistöjä 27:5, 27:6 ja 27:7. Asemakaavalla muodostuvat korttelit 1–34 ja virkistysalueet, venevalkamat, maa- ja metsätalousalueita, joilla on luonnonympäristön ja maiseman kannalta merkittäviä arvoja, luonnonsuojelualueet, maa- ja metsätalousalueet sekä vesialueet. Ranta-asemakaava on lähtenyt vireille kaava-alueen maanomistajan aloitteesta. Ranta-asemakaavan tarkoituksena on osoittaa alueelle lomarakennuspaikkoja ja matkailurakentamista sekä retkeilyyn liittyviä virkistystoimintoja. Jonkerin aluetta kehitetään virkistys-, vapaa-ajanvietto- ja matkailukohteena ihmisille, jotka etsivät luonnon rauhaa ja erämaisia olosuhteita.

Kaavaa laativa FCG Finnish Consulting Group / Jaakko Isoherranen on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa kaavaehdotuksesta 2.4.2013 mennessä.

Ranta-asemakaavaehdotus

Tarkennuksena asemakaavaehdotuksen kaavaselostuksen kohtaan 3.1.2.4 Maakunnallisesti arvokkaat kohteet todetaan, että voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa muinaisjäänköhteiksi on osoitettu Jonkerin Kirkkoniemi ja Kalmosaaret (osoitettu yhdellä kohdemerkinnällä) sekä Jonkerin kivi (Stolbovan rauhan rajakivi).

Kaavaselostuksen kohtaa 3.3.1 Maakuntakaava esitetään täydennettäväksi voimassa olevan maakuntakaavan yleismääräyksellä, joka koskee liito-oravien esiintymispaikkoja (yleinen suojelumääräys).

Ranta-asemakaavaa laadittaessa on tehty laajat luonto- ja maisemaselvitykset sekä otettu kaavaratkaisussa selvitysten tulokset asianmukaisesti huomioon."

14) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 27.3.2013 antaneet Ympäristöministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

**"LAUSUNTO YMPÄRISTÖMINISTERIÖN OPASLUONNOKSESTA
KAAVAN VAIKUTUKSET YHDYSKUNTARAKENTEeseen**

Ympäristöministeriö konsulttinaan Suomen ympäristökeskuksen johtama konsulttiryhmä on valmistellut opasta kaavojen arvioimiseksi niiden yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten osalta.

Ympäristöministeriö on pyytänyt asiantuntijalausuntoa opasluonnoksesta mm. maakuntien liittojen maakuntakaavoituksesta vastaavilta henkilöiltä viimeistään 27.3.2013.

Opasluonnos

Yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi on tärkeä osa kaavoitusprosessia. Arvioinnin tueksi laadittava opas on tarpeellinen ohjaamaan ja yhdenmukaistamaan tähän arviointiin liittyviä käytäntöjä. Opasluonnos ja siinä olevat muistilistat ovat hyviä ja tarpeellisia kaavan vaikutuksia arvioitaessa ja auttavat yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten kokonaisuuden hahmottamisessa.

Opasluonnoksessa esitetään erilaisia menetelmiä vaikutusten arviointiin. Useat paikkatietotarkasteluihin perustuvat menetelmät toimivat parhaiten yhdyskuntarakenteen kehityksen seurannan työkaluina, mutta yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten ennalta arviointi on haasteellista ja edellyttää aina asiantuntija-arviointia. Liikenteeseen ja muuhun yhdyskuntatekniikkaan kohdistuvien vaikutusten arviointien osalta käyttökelpoisimpia lienevät liikenteen sekä muiden yhdyskuntateknisten verkostojen mallinnukseen kehitetyt ohjelmistot.

Useimmilla maakunnan liitolla ei ole käytettävissään opasluonnoksen esimerkkien mukaisen vaikutusten arviointityön edellyttämiä tutkimuslaitosten ja vastaavien ohjelmistoja ja henkilöresursseja sekä osaamista. Myös liittojen taloudelliset resurssit voivat rajoittaa maksullisten aineistojen ja ohjelmistojen hankintaa ja siten mm. opasluonnoksen esimerkkien mukaista arviointityötä.

Yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvat yksityiskohtaisemmat opasluonnoksen esimerkkien mukaiset vaikutusten arvioinnit tulee kohdistaa erityisesti sellaisiin kaavaprosesseihin, joihin liittyvillä ratkaisulla on odotettavissa merkittäviä yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvia vaikutuksia. Tällainen vaikutusten arviointi korostuu kasvavilla ja voimakkaasti rakennettavilla alueilla sekä suurilla liikennemääriä tai yhdyskuntateknisten verkostojen kuormituksia aiheuttavien yksittäisten laitosten ja palvelukeskitymien sijoituspaikkaa harkittaessa. Vaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös rakentamisen volyyymi ja arvioitu kaavan toteutumisaika.

Väestöä menettävillä alueilla merkittävimpiä yhdyskuntarakenteen haajantumista aiheuttavia tekijöitä ovat muuttotappion ja väestön ikääntymisen aiheuttama autioituminen. Näillä alueilla uudisrakentaminen on yleensä volyymiltaan erittäin vähäistä ja rakentamisen ohjauksella ei voida merkittävästi vaikuttaa yhdyskuntarakenteen kehittymiseen. Uudisrakentamisen ohjauksen tavoitteena väestöä menettävissä taajamissa ja niiden lähialueella tulee olla taajamarakenteen täydentäminen, mutta ennen kaikkea olemassa olevien yhdyskuntateknisten verkostojen hyödyntäminen. Näillä alueilla taajamien rajausta koskevan tarkastelun sijasta tärkeämpää on tarkastella yhdyskuntateknisen verkoston sijaintia ja pyrkiä sijoittamaan uudisrakentaminen siten, että se on kytkettävissä olemassa oleviin verkostoihin."

Lisätietoja antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, puh. 044 710 0866 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, ettei viranhaltijapäätöksiä tai pöytäkirjoihin merkittyjä päätöksiä oteta maakuntahallituksen käsiteltäväksi sekä merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
